Lietas arhīva Nr. A42-01221-20/15
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:1002.A420122120.7.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020. gada 2. oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A. Patmalniece,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei Inai Vorpai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ tiktu atzīts par Latvijas nepilsoni.

Aprakstošā daļa

[1] Izskatot /pers.D/ iesniegumu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) Personu statusa kontroles nodaļa ar 2019. gada 4. oktobra lēmumu Nr. 4689 atteica atzīt pieteicēju par Latvijas nepilsoni.

[2] Izskatot /pers. D/ apstrīdēšanas iesniegumu, pārvalde ar 2019. gada 2. decembra lēmumu Nr. 1263 (turpmāk – Lēmums) apstrīdēto lēmumu atstāja negrozītu.

Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" (turpmāk – Nepilsoņu likums) 1. panta pirmo daļu, lai personu atzītu par Latvijas nepilsoni, ir jāizpildās vairākiem priekšnosacījumiem, un viens no tiem – persona nav un nav bijusi citas valsts pilsonis.

Konkrētajā gadījumā ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu konstatēts, ka pieteicējs, izmantojot citu identitāti, ir ieguvis Krievijas un Kazahstānas pilsonību, līdz ar to ir jāpieņem lēmums par atteikumu atzīt personu par Latvijas nepilsoni.

Lēmumā norādīts, ka tiesību ierobežojums, kas rodas ar atteikumu atzīt pieteicēju par Latvijas nepilsoni, ir samērīgs, turklāt pieteicējs ir tiesīgs uzturēties Latvijā saskaņā ar Imigrācijas likuma nosacījumiem.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu, kas pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Ar Rīgas apgabaltiesas 2018. gada 5. decembra spriedumu lietā Nr. C043688011.2.S pieteicējam atņemta Latvijas pilsonība, jo tiesa atzina, ka, iesniedzot naturalizācijas pieteikumu Latvijas pilsonības saņemšanai, pieteicējs esot apzināti sniedzis par sevi nepatiesas ziņas, noklusējot, ka ar identitāti */pers. G/*, viņš jau ir ieguvis Kazahstānas un Krievijas Federācijas pilsonību.

[3.2] Pirms Latvijas Republikas pilsoņa statusa iegūšanas pieteicējam bija tiesiskā kārtā piešķirts Latvijas Republikas nepilsoņa statuss. Līdz ar to tiesību ierobežojums, kas rodas ar atteikumu atzīt pieteicēju par Latvijas nepilsoni, nav samērīgs. Atsakot piešķirt atpakaļ Latvijas nepilsoņa statusu, pieteicējs tiek vēlreiz sodīts par to pašu it kā pieļauto prettiesisko rīcību (kuru viņš neatzīst), kas aprakstīta Rīgas apgabaltiesas spriedumā, proti, par it kā citas valsts vai citu valstu pilsonības iegūšanu.

[3.3] Nav vērtēti apstākļi, kas konstatēti pieteicēja lietā, proti, ka pirms Latvijas pilsonības saņemšanas pieteicējam bijis nepilsoņa statuss. Savukārt uz lūgumu piešķirt atpakaļ nepilsoņa statusu, kas iegūts 1998. gada 24. augustā, pārvalde atsaukusies uz normatīvajiem aktiem, kas regulē nepilsoņa statusa piešķiršanu parastā kārtībā, respektīvi, neņemot vērā, ka pieteicēja statuss 2004. gada 19. maijā mainīts, pamatojoties uz pieteicēja naturalizācijas iesniegumu, kas šobrīd atzīts par it kā prettiesiski iesniegtu. Ar lēmumu radīta tāda tiesiskā situācija, kurā pieteicējam nav nekāda statusa Latvijā, neņemot vērā, ka Latvijā dzīvo pieteicēja ģimene, kas ir atkarīgi no pieteicēja. Savukārt atņemot pieteicējam Latvijas pilsonību un atsakot piešķirt atpakaļ Latvijas Republikas nepilsoņa statusu, pilnībā tiek ierobežotas pieteicēja iespējas dzīvot un būt nodarbinātam Latvijas Republikā, saņemot veselības aprūpes, sociālos un citus pakalpojumus, tādējādi arī nodrošināt savus bērnus, Latvijas Republikas pilsoņus. Pieteicējam nav iespējams arī izbraukt no Latvijas Republikas. Latvijas robežsardze ir atņēmusi pieteicējam Latvijas Republikas pilsoņa pasi, neviens cits dokuments vietā nav iedots, kas būtiski ietekmē pieteicēja pamattiesību uz sociālo palīdzību, veselības aprūpi, nodarbinātību, ceļošanu un citu pamattiesību realizāciju. Pieteicējs nevar ne iestāties darbā, ne apmeklēt ārstu un veikt virkni cilvēka ikdienā nepieciešamas un obligātas darbības. Šāda tiesiskā situācija nav pieļaujama tiesiskā un demokrātiskā valstī.

[3.4] Pieteicējs uzskata, ka atteikums piešķirt viņam Latvijas Republikas nepilsoņa statusu, pamatojot to ar Nepilsoņa likuma 1. panta pirmo daļu un nevērtējot kopsakarā ar tām tiesiskajām sekām, kas pieteicējam jau radušās ar sprieduma spēkā stāšanos, nevar tikt uzskatīts par samērīgu un saistīts ar leģitīma mērķa sasniegšanu. Atņemot pieteicējam Latvijas pilsonību, būtu jāiestājas tādai tiesiskai situācijai, kas pastāvēja pirms Latvijas pilsonības piešķiršanas, proti, pirms naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas un kļūšanas par Latvijas pilsoni, pieteicējam bija tiesiskā kārtā piešķirts Latvijas nepilsoņa statuss.

Pieteicējs apliecina, ka nav un nav bijis nevienas citas valsts pilsonis un uz viņu neattiecas Nepilsoņu likuma 1. panta trešajā daļā noteiktie ierobežojumi nepilsoņa statusa iegūšanai.

[4] Tiesai iesniegtajā paskaidrojumā Pārvalde pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā Lēmumā norādītajiem argumentiem. Apstāklis, ka pieteicējs nepiekrīt Rīgas apgabaltiesas 2018. gada 5. decembra spriedumā lietā Nr. C043688011.2.S konstatētajam un dotajam apstākļu vērtējumam, nav pamats, izskatot pieteicēja iesniegumu par Latvijas nepilsoņa statusa piešķiršanu, būtībā pārvērtēt likumīgā spēkā esoša sprieduma tiesiskumu, ievērojot, ka pieteicējs lūdz noteikt tieši tādu tiesisko statusu, proti, nepilsonis, kas izslēdz jebkādas citas valsts pilsonības iegūšanu un esamību.

[5] Uz tiesas sēdi pieteicējs neieradās. Tiesā tika saņemta pieteicēja pārstāvja vēstule, kurā lūgts izskatīt lietu rakstveida procesā vai bez pilnvarotā pārstāvja klātbūtnes. Tiesa atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] /pers. D/ lūdz sev labvēlīga administratīvā akta izdošanu, proti, lai pieteicējs tiktu atzīts par Latvijas nepilsoni.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies, proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi (*Augstākās tiesas 2007. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-118/2007 10. punkts*).

Ievērojot iepriekš minēto, tiesai konkrētajā gadījumā ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai, ar kuru pieteicējs tiktu atzīts par Latvijas nepilsoni.

[7] Nepilsoņu likuma 1. panta pirmās daļas 3. punkts paredz, ka nepilsoņi ir tie Latvijas Republikā dzīvojošie, kā arī terminētā prombūtnē esošie bijušās PSRS pilsoņi un viņu bērni, kuri nav un nav bijuši citas valsts pilsoņi.

No minētās tiesību normas izriet, ka gadījumā, ja persona neatbilst Nepilsoņa likuma 1. panta pirmās daļas 3. punktā minētajam nosacījumam, tai nepilsoņa statuss netiek piešķirts.

Nepilsoņu likuma 6. panta pirmā daļa noteic, ka ikvienai personai, kura ieguvusi citas valsts pilsonību (pavalstniecību), ir pienākums atteikties no nepilsoņa statusa 30 dienu laikā pēc šādas pilsonības (pavalstniecības) iegūšanas. Savukārt saskaņa ar Nepilsoņu likuma 7. panta pirmās daļas 1. un 3. punktu personai atņem nepilsoņa statusu, ja tā neatbilst kādam no šā likuma 1. panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem; vai ieguvusi citas valsts pilsonību (pavalstniecību), neiesniedzot iesniegumu par atteikšanos no nepilsoņa statusa 30 dienu laikā pēc šādas pilsonības (pavalstniecības) iegūšanas.

Aplūkojot minēto tiesisko regulējumu, ir skaidri redzama Nepilsoņu likuma ietvertā likumdevēja nostāja, ka nepilsoņa statuss nav savienojams ar citas valsts pilsonību. Tas nozīmē, ja lietā ir ziņas, ka personai ir piešķirta citas valsts pilsonība, viņu nevar atzīt par nepilsoni.

[8] Lietā nepieciešams noskaidrot, vai pieteicējs ir citas valsts pilsonis.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējam ar Rīgas Apgabaltiesas civillietu tiesu kolēģijas 2018. gada 5. decembra spriedumu lietā Nr. C04368011 ir atņemta Latvijas Republikas pilsonība, spriedums stājās spēkā 2019. gada 21. maijā.

Minētajā spriedumā konstatēts, ka pieteicējs ar /pers. G/ identitāti ir ieguvis Krievijas un Kazahstānas pilsonību. Proti, pieteicējam ir Krievijas un Kazahstānas pilsonība.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 153. panta trešajai daļai fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.

Ievērojot minēto tiesību normu, fakts, ka pieteicējs ir ieguvis Krievijas un Kazahstānas pilsonību, izskatāmajā lietā nav jāpierāda, jo tas konstatēts ar spēkā stājušos Rīgas Apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2018. gada 5. decembra spriedumu lietā Nr. C04368011.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav iestājušies likumā noteiktie apstākļi, lai izdotu pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, attiecīgi tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[9] Izvērtējot pieteicēja norādītos apstākļus par tiesību ierobežošanu, tiesa piekrīt pārvaldes norādītajam, ka pieteicējam kā citas valsts pilsonim ir tiesības uzturēties Latvijas Republikā Imigrācijas likumā noteiktā kārtībā un saņemt uzturēšanās atļauju, vai iesniegt iesniegumu par bezvalstnieka statusa noteikšanu atbilstoši Bezvalstnieku likuma nosacījumiem, ja pieteicējam šobrīd vairs nav citas valsts pilsonības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu un 289.–291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ tiktu atzīts par Latvijas nepilsoni.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Patmalniece